

Σύμβαση του
Συμβουλίου
της Ευρώπης
για την
**Καταπολέμηση
της Εμπορίας
Ανθρώπων**

**Δικαιώματα
των Θυμάτων**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Η εμπορία ανθρώπων παραβιάζει τα δικαιώματα και επηρεάζει τις ζωές αμέτρητων ανθρώπων τόσο στην Ευρώπη όσο και εκτός αυτής. Ένας αυξανόμενος αριθμός γυναικών, αντρών και παιδιών εμπορεύονται σαν προϊόντα, πέρα από τα σύνορα, ή στις ίδιες τους τις χώρες και παγιδεύονται στην εκμετάλλευση και στην κακοποίηση.

■ Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2008, αποσκοπεί:

- ▶ στην πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων,
- ▶ στην προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων,
- ▶ στη δίωξη των διακινητών ανθρώπων, και
- ▶ στην προώθηση του συντονισμού των εθνικών δράσεων και της διεθνούς συνεργασίας.

■ Η σύμβαση εφαρμόζεται για:

- ▶ όλες τις μορφές εμπορίας ανθρώπων, εθνικές ή διεθνικές, συνδεδεμένες ή μη με το οργανωμένο έγκλημα,
- ▶ όλα τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων (γυναίκες, άντρες και παιδιά),
- ▶ κάθε μορφή εκμετάλλευσης (σεξουαλική εκμετάλλευση, καταναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, δουλεία, σκλαβιά, αφαίρεση οργάνων, κλπ.).

■ Η επιπρόσθετη αξία της σύμβασης είναι η επικέντρωση της στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην προστασία των θυμάτων. Η σύμβαση ορίζει την εμπορία ανθρώπων ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και ακεραιότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι εθνικές αρχές φέρουν ευθύνη εάν δεν λάβουν μέτρα για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων, την προστασία των θυμάτων και την αποτελεσματική διερεύνηση των υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων.

■ Η εμπορία ανθρώπων είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που δεν γνωρίζει σύνορα και για αυτόν ακριβώς το λόγο, η σύμβαση αφορά όλες τις χώρες και είναι ανοιχτή προς όλες.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ;

— Η σύμβαση ορίζει την εμπορία ανθρώπων ως ένα συνδυασμό τριών στοιχείων:

- ▶ μια **ενέργεια**: στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, υπόθαλψη ή παραλαβή ατόμων,
- ▶ με τη χρήση συγκεκριμένων **μέσων**: απειλή ή χρήση βίας ή άλλες μορφές εξαναγκασμού, απαγωγή, απάτη, εξαπάτηση, κατάρχηση εξουσίας ή μιας ευάλωτης θέσης ή, παροχής ή είσπραξης χρημάτων ή ωφελημάτων, για να επιτευχθεί η συναίνεση του ατόμου που έχει τον έλεγχο ενός άλλου ατόμου,
- ▶ με **σκοπό την εκμετάλλευση**: κατ' ελάχιστο, την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλων μορφών σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την καταναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη δουλεία ή πρακτικές παρεμφερείς με τη δουλεία, τη σκλαβιά ή την αφαίρεση οργάνων.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ;

— Ενώ ο σκοπός της λαθρομετανάστευσης είναι η παράνομη διασυνοριακή μεταφορά με στόχο την άμεση ή έμμεση απόκτηση οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους, ο σκοπός της εμπορίας ανθρώπων είναι η εκμετάλλευση. Επιπλέον, η εμπορία ανθρώπων δεν περιλαμβάνει απαραίτητα τη διέλευση των συνόρων, μπορεί να λάβει χώρα και εντός ενός κράτους.

ΠΟΙΟΣ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΘΥΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ;

■ Ο καθένας μπορεί να πέσει θύμα της εμπορίας ανθρώπων – γυναίκες, άντρες και παιδιά, άτομα όλων των ηλικιών και κοινωνικών θέσεων. Οι άνθρωποι που πέφτουν θύματα της εμπορίας ανθρώπων εξαναγκάζονται, για παράδειγμα, να παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες, να εργάζονται για ελάχιστα χρήματα ή καθόλου ή να υποβάλλονται σε αφαίρεση οργάνων. Η εκμετάλλευση συνοδεύεται συχνά από φυσική και συναισθηματική βία και απειλές στα θύματα και τους συγγενείς τους.

■ Σύμφωνα με τη Σύμβαση, θύμα εμπορίας προσώπων είναι το πρόσωπο το οποίο έχει στρατολογηθεί, μεταφερθεί, μετακινηθεί, υποθαλπτεί ή παραληφθεί εντός μιας χώρας ή διασυνοριακά με τη χρήση απειλής, βίας, απάτης, εξαναγκασμού ή άλλων παράνομων μέσων με σκοπό να τύχει εκμετάλλευσης.

■ Ένα παιδί θεωρείται θύμα της εμπορίας ανθρώπων, ανεξάρτητα από το εάν έχουν χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε **μέσα** στρατολόγησης, μεταφοράς, μετακίνησης υπόθαλψης ή παραλαβής, με σκοπό να τύχει εκμετάλλευσης.

■ Η «συγκατάθεση» του ατόμου για την εκμετάλλευση δεν έχει σημασία σε περίπτωση που έχουν χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε από τα **μέσα** (εξαναγκασμός, απάτη, κατάχρηση της ευάλωτης θέσης κ.λπ.). Επιπλέον, ένα άτομο θα θεωρείται θύμα ακόμη και αν η εκμετάλλευση δεν έχει πραγματοποιηθεί όταν έχει υποβληθεί σε μια από τις **ενέργειες** με τη χρήση ενός εκ των **μέσων**.

ΤΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΧΟΥΝ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Αναγνώριση

■ Τα θύματα της εμπορίας πρέπει να αναγνωρίζονται επισήμως ως τέτοια, προκειμένου να αποτρέπεται η αντιμετώπισή τους ως παράνομων μεταναστών ή εγκληματιών. Η αναγνώριση γίνεται από ειδικά εκπαιδευμένους επαγγελματίες (αστυνομικούς, κοινωνικούς λειτουργούς, επιθεωρητές εργασίας, γιατρούς, παρόχους υποστήριξης κ.λπ.), οι οποίοι ακολουθούν συμφωνημένες διαδικασίες και κριτήρια αναγνώρισης.

Αποκατάσταση και περίοδος περίσκεψης

■ Ακόμα και πριν τα θύματα αναγνωριστούν επίσημα ως θύματα, δικαιούνται τουλάχιστον 30 μέρες για να αναρρώσουν, να ξεφύγουν από την επιρροή των διακινητών και να εξετάσουν την πιθανότητα συνεργασίας με τις αρχές για τη διερεύνηση του αδικήματος της εμπορίας ανθρώπων. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, δεν μπορούν να απελαθούν από τη χώρα και δικαιούνται βοήθεια ακόμη και εάν η παραμονή τους είναι παράνομη.

Υποστήριξη

■ Ανεξάρτητα από το εάν τα θύματα είναι έτοιμα να συνεργαστούν για σκοπούς ποινικής διερεύνησης ή να ενεργήσουν ως μάρτυρες, δικαιούνται:

- ▶ κατάλληλη και ασφαλή στέγαση
- ▶ ψυχολογική υποστήριξη
- ▶ υλική υποστήριξη
- ▶ πρόσβαση σε επείγουσα ιατρική περίθαλψη
- ▶ υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας
- ▶ παροχή συμβουλών και πληροφοριών
- ▶ βοήθεια κατά τη διάρκεια των ποινικών διαδικασιών
- ▶ πρόσβαση στην αγορά εργασίας, την επαγγελματική κατάρτιση και την εκπαίδευση, εάν κατοικούν νόμιμα στη χώρα.

Νομική αρωγή

■ Τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων έχουν το δικαίωμα να ενημερωθούν για τα δικαιώματά τους και όλες τις σχετικές διαδικασίες σε μια γλώσσα που μπορούν να καταλάβουν. Έχουν επίσης δικαίωμα σε νομική αρωγή και σε δωρεάν νομική βοήθεια υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Άδεια παραμονής

■ Στα θύματα μπορεί να εκδίδεται άδεια παραμονής η οποία ανανεώνεται, εάν η προσωπική τους κατάσταση το απαιτεί ή εάν πρέπει να παραμείνουν στη χώρα προκειμένου να συνεργαστούν με τις αρχές για τη διερεύνηση του αδικήματος της εμπορίας ανθρώπων. Η χορήγηση της άδειας παραμονής δεν επηρεάζει το δικαίωμά τους να ζητήσουν άσυλο.

Προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ταυτότητας

■ Τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων δεν μπορούν να δημοσιοποιηθούν και μπορούν μόνο να καταχωρούνται για συγκεκριμένους νόμιμους σκοπούς. Δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν με οποιονδήποτε τρόπο που θα μπορούσε να επιτρέψει την ταυτοποίηση των εν λόγω ατόμων.

Προστασία κατά τη διάρκεια των ερευνών και των δικαστικών διαδικασιών

■ Όταν είναι απαραίτητο, στα θύματα και στις οικογένειές τους θα παρέχεται προστασία, από πιθανά αντίποινα ή εκφοβισμό από τους διακινητές. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει σωματική προστασία, μετεγκατάσταση, αλλαγή ταυτότητας και βοήθεια στην εξασφάλιση εργασίας.

Αποζημίωση

■ Τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων έχουν το δικαίωμα χρηματικής αποζημίωσης για τις ζημιές που υπέστησαν στα χέρια των διακινητών. Η αποζημίωση αυτή μπορεί να αποφασισθεί είτε από Δικαστήριο, μετά την κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων των διακινητών, είτε να χορηγηθεί από το κράτος στο οποίο γινόταν η εκμετάλλευση.

Επαναπατριsmός και επιστροφή

■ Η επιστροφή των θυμάτων στις χώρες καταγωγής τους πρέπει να γίνει με δέοντα σεβασμό προς τα δικαιώματά τους, με ασφάλεια και αξιοπρέπεια και λαμβάνοντας υπόψη το καθεστώς όλων των σχετικών νομικών διαδικασιών. Κατά την επιστροφή, θα πρέπει να τους παρέχεται βοήθεια επανένταξης, όπως εκπαίδευση και συνδρομή στην εύρεση εργασίας.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΕΣΕΙ ΘΥΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ;

■ Επιπρόσθετα από τα προαναφερθέντα δικαιώματα που ισχύουν για όλα τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα παιδιά επωφελούνται από τα ακόλουθα ειδικά δικαιώματα:

- ▶ ένας νόμιμος κηδεμόνας ορίζεται για τα ασυνόδευτα παιδιά προκειμένου να τα εκπροσωπεί και να ενεργεί προς το καλύτερο συμφέρον τους,
- ▶ λαμβάνονται μέτρα για να προσδιοριστεί η ταυτότητα και η εθνικότητα των παιδιών και εάν είναι προς το καλύτερο συμφέρον τους, να εντοπισθούν οι οικογένειές τους,
- ▶ όταν η ηλικία κάποιου θύματος δεν είναι σίγουρη, αλλά υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να θεωρηθεί κάτω των 18 ετών, θεωρείται ως δεδομένο ότι είναι παιδί και του παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας εν αναμονή της εξακρίβωσης της ηλικίας του,
- ▶ τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση και σε μέτρα βοήθειας τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες τους,
- ▶ πριν τον επαναπατρισμό τους διενεργείται αξιολόγηση κινδύνων και ασφάλειας, ενώ ο επαναπατρισμός πραγματοποιείται μόνο εάν είναι προς το καλύτερο συμφέρον του παιδιού,
- ▶ τα παιδιά επωφελούνται από ειδικά μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια της έρευνας και των δικαστικών διαδικασιών.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

— Όλες οι χώρες που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης παρακολουθούνται τακτικά από την Ομάδα Εμπειρογνομόνων για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (GRETA). Ο ρόλος της GRETA είναι να διασφαλίσει ότι οι διατάξεις της σύμβασης εφαρμόζονται αποτελεσματικά και ότι τα δικαιώματα των θυμάτων γίνονται σεβαστά.

— Η GRETA αναλύει την κατάσταση σε κάθε χώρα ξεχωριστά, συντάσσοντας εκθέσεις που προσδιορίζουν τις καλές πρακτικές και τα κενά και κάνει συστάσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής της Σύμβασης σε κάθε χώρα. Οι εκθέσεις και οι συστάσεις δημοσιοποιούνται και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

Για επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Γραμματεία του Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (GRETA και Επιτροπή των Συμβαλλόμενων Μερών της Σύμβασης)

Συμβούλιο της Ευρώπης / Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Γαλλία / France

E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking